Dosarul nr. 2-24163/2025
2-25163958-12-2-24112025

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

19 martie 2026 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (*sediul Centru*)
Instanţa compusă din:
Președintele ședinței,
Judecător Galina Ciobanu
Grefieri Victoria Stratulat, Mihaela Andronache
Cu participarea:
Reprezentantului pârâtului – Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Nicolae Nigai, în baza procurii nr. 79 din 6 noiembrie 2025, valabilă pe un termen de 2 (doi) ani.

examinând în ședință de judecată publică, cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Sîrbu Vlad împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Administrația Națională a Penitenciarelor privind repararea prejudiciului moral,

A C O N S T A T A T:

Argumentele participanților la proces:

La 24 noiembrie 2025, Sîrbu Vlad, a înaintat cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral.

În susținerea cererii de chemare în judecată s-a indicat că, la 16 octombrie 2025 Curtea de Apel Nord a pronunțat decizia irevocabilă prin care a fost recunoscută detenția sa în condiții contrare art. 3 CEDO pentru o perioadă de 8263 (opt mii două sute șaizeci și trei) zile.

Invocă reclamantul că, potrivit art. 1 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Conform art. 4 din Constituția Republicii Moldova, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care

Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Potrivit art. 16 din Constituție, respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. Toți cetățenii Republicii Moldova sânt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Reieșind din circumstanțele de fapt expuse supra, coroborate cu normele de drept relevante situației din speță, reclamantul consideră necesar de accepta acțiunea în ordinea prevăzută de Codul de procedură civilă privind constatarea încălcării drepturilor fundamentale garantate de Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (dreptul de a nu fi supus torturii nici tratamentelor inumane și degradante), recuperând prejudiciul moral cauzat.

Menționează reclamantul că, conform art. 5 alin. (1) - (2) din Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

Potrivit art. 12 Cod de procedură civilă, (1) Instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărârilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri. (2) Dacă, la judecarea cauzei civile, se constată că o lege sau un alt act normativ nu corespunde unei legi sau unui alt act normativ cu o putere juridică superioară, instanța aplică normele legii sau ale altui act normativ care are putere juridică superioară. (3) În cazul inexistenței normei de drept care să reglementeze raportul litigios, instanța judecătorească aplică norma de drept care reglementează raporturi similare (analogia legii), iar în lipsa unei astfel de norme, se conduce de principiile de drept și de sensul legislației în vigoare (analogia dreptului). Nu se admite aplicarea prin analogie a normei de drept care derogă de la dispozițiile generale, restrânge drepturi sau stabilește sancțiuni suplimentare. (4) Dacă în tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sînt stabilite alte reglementări decât cele prevăzute de legislația internă, instanța, la

judecarea cauzei, aplică reglementările tratatului internațional.

Specifică că, probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei. Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel (art. 117 - 118 Cod de procedură civilă). Legislația națională are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

În conformitate cu art. 4 al Constituției Republicii Moldova, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile drepturilor omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate internaționale la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanță între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Prin Hotărârea Parlamentului RM din 24 iulie 1997 a fost ratificată Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, astfel dispozițiile Convenției devenind o parte integrantă a cadrului normativ intern, fiind aplicabile din 12 septembrie 1997 direct și având prioritate față de legile interne.

În conformitate cu Hotărârea Curții Constituționale privind interpretarea unor prevederi ale art. 4 din Constituție nr. 55 din 14 octombrie 1999, principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, tratatele internaționale ratificate și cele la care Republica Moldova a aderat sunt parte componentă a cadrului legal al RM și devin norme ale dreptului ei intern. Dispozițiile legale citate impun, la pronunțarea hotărârilor judecătorești, instanțele să aplice Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, și jurisprudența CEDO, inclusiv, și în primul rând, hotărârile CEDO împotriva Republicii Moldova, iar în lipsa acestora jurisprudența CEDO în privința altor state, pentru a garanta drepturile și libertățile fundamentale ale omului la nivel național.

La fel, reclamantul indică că, articolul 2037 din Codul civil, prevede că, mărimea despăgubirii pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în

considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată urmează să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similar și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Art. 41 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, stabilește că, dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă. Se consideră că despăgubirea pe care o acordă Curtea pentru prejudiciul moral reprezintă o reparație pecuniară a prejudiciului moral, de exemplu suferința fizică sau mintală. Prin natura sa, prejudiciul moral nu poate fi calculat precis. Dacă existența sa este stabilită, și în cazul în care Curtea apreciază că trebuie să se acorde o despăgubire pecuniară, aceasta recurge la o evaluare în echitate ținând seama de normele care decurg din jurisprudența sa. Orice reclamant care solicită repararea unui prejudiciu moral trebuie să precizeze valoarea despăgubirii care consideră că i se cuvine în mod echitabil. Cel care se pretinde victima mai multor încălcări poate să pretindă o sumă forfetară care să acopere toate prejudiciile rezultate din încălcările pretinse sau să solicite sume distincte pentru fiecare dintre încălcările în cauză. La acordarea satisfacției echitabile, scopul Curții Europene a Drepturilor Omului nu este unul punitiv, ci mai curând unul reparatoriu și preventiv. Finalitatea constatării și determinării prejudiciului moral rezidă în acordarea unei satisfacții echitabile menite să atenueze suferințele victimei. În acest sens, Curtea Europeană nu urmărește pedepsirea statului în culpă pentru încălcările Convenției Europene a Drepturilor Omului și a Protocoalelor acesteia, ci încearcă, în primul rând, să repună victima pe poziția în care aceasta se afla anterior săvârșirii încălcării. Mai mult ca atât, concluziile și indicațiile expuse în hotărârile Curții urmăresc prevenirea unor încălcări similare pe viitor. Prejudiciul moral reprezintă o pagubă care este cauzată individului prin vătămarea unui interes personal nepatrimonial. Utilizarea în calitate de sinonime a noțiunilor „daună” și „prejudiciu” poate fi justificată din considerații de simplificare a limbajului juridic, ținând seama de axioma potrivit căreia existența prejudiciului este întotdeauna condiționată de existența daunei. Altfel spus, nu poate exista prejudiciu, fără a exista o daună. Modalitățile de exprimare a prejudiciului moral constituie efectele concrete (consecințele) pe care dauna le produce asupra victimei. De la bun început merită de menționat faptul că jurisprudența CEDO nu relevă o enumerare exhaustivă a modalităților de exprimare a prejudiciului moral. În pofida faptului că unele dintre acestea sunt menționate mai frecvent în hotărârile CEDO, aceasta, în lumina caracterului evolutiv al Convenției, își rezervă expres dreptul de a completa lista în

dependență de circumstanțele concrete ale fiecărei cauze examinate. În acest sens, cele mai frecvent menționate modalități de exprimare a prejudiciului moral, după cum rezultă din jurisprudența CEDO, sunt: - durerea, suferința și rănirile fizice și psihice; - sentimentul de anxietate, stres și neliniște; - sentimentul de neputință; - sentimentul de frustrare, nedreptate și umilință; - starea de frică și incertitudine de lungă durată; - perturbarea vieții; diminuarea reputației; - pierderea de oportunitate. Sentimentul de anxietate, stres, neliniște, perturbare a vieții și neputință se constată atunci când victima, aflându-se într-o stare permanentă de frică, disconfort și retrăire, nu poate savura modul obișnuit de trai, simțindu-se, totodată, și incapabilă de a se bucura în modul cuvenit de garanțiile prescrise de lege. Sentimentul de frustrare, nedreptate și umilință reprezintă o stare de dezamăgire și neîncredere în raport cu valorile față de care este atașată victima, inclusiv modurile de protecție a acestora. Starea de frică și incertitudine de lungă durată persistă, atunci când victima nu se poate bucura de siguranță și nu poate conta pe așteptările pe care ar fi fost îndreptățită să conteze în situația în care încălcarea nu ar fi survenit. Tratarea oricărei persoane private de libertate cu umanitate și cu respectarea demnității sale este o regulă fundamentală și universal aplicabilă, aplicabilitate care, prin urmare, nu poate depinde de resursele materiale disponibile în statul parte. Această regulă trebuie să fie aplicată imperativ fără nicio deosebire, în special de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinii politice sau de altă natură, origine națională sau socială, avere, naștere sau orice altă situație. Niciun sistem penitenciar nu trebuie să se axeze exclusiv pe pedeapsă; ar trebui să vizeze, în esență, redresarea și reabilitarea socială a deținutului. Curtea Europeană examinează și apreciază dacă, prin încălcarea unui drept garantat de Convenție, persoanei i-a fost cauzată frustrare, indignare, neliniște sau stres. Acestea urmează a fi compensate cu titlu de prejudiciu moral. Mărimea prejudiciului moral urmează să fie proporțională cu sumele acordate de Curtea Europeană în cauze similare, adică în cauze care vizează violări similare ale Convenției și care sunt îndreptate împotriva Republicii Moldova sau a țărilor cu un nivel de dezvoltare economică comparabil cu cel al Republicii Moldova. Sarcina probării mărimii prejudiciului moral îi revine reclamantului și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți și jurisprudența Curții Europene.

În susținerea poziției, reclamantul Sîrbu Vlad a anexat hotărâre, decizie și încheiere pe caz similar, (Gaidarji Dmitrii), prin care a fost just stabilită compensarea prejudiciului moral cauzat prin deținerea în condiții contrare art. 3 CEDO. Astfel, notează că, practica judiciară deja creată pe faptul deținerii în condiții inumane și degradante, despăgubirea acordată pentru deținerea pe o perioadă extrem de îndelungată în condiții contrare art. 3 CEDO, fundamentează solicitarea sa, și din acest motiv solicitarea despăgubirii în sumă de 862 620 (opt sute șaizeci și două mii șase sute douăzeci) de lei, o consideră întemeiată

și adecvată.

În contextul celor expuse supra, pentru încălcarea dreptului fundamental garantat de art. 3 CEDO pentru o perioadă extrem de îndelungată, și în baza legislației în vigoare prevăzut de art. art. 6, 7, 166 - 167 Codul Procedură Civilă, art. 16 Codul Civil și art. 1, 4, 16, 20, 28 din Constituția RM cum și art. 3 din CEDO, solicită admiterea cererii de chemare în judecată; compensarea prejudiciului moral în sumă de 862 620 (opt sute șaizeci și două mii șase sute douăzeci) lei. (f.d. 4-9)

La 29 ianuarie 2026, reprezentantul părții pârâte – Ministerului Justiției al Republicii Moldova – Nigai Nicolae, a depus prin intermediul Direcției evidență și documentare procesuală referință la cererea de chemare în judecată. (f.d. 49-52)

În susținerea referinței s-a indicat că, reclamantul a înaintat acțiunea în baza încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 18 aprilie 2025, prin care a fost admisă plângerea privind constatarea deținerii în condiții contrare art. 3 CEDO, în Penitenciarul nr. 17 - Rezina, pentru o perioadă de 8263 zile. Astfel, se observă că examinarea plângerilor care vizează încălcarea art. 3 CEDO posedă o reglementare specială. Respectiv, condițiile privind examinarea cererilor care au ca obiect contestarea condițiilor de detenție și compensarea corespunzătoare sunt reglementate în art. 473^2 – 473^4 din Codul de procedură penală. Prin urmare, aspectele privind condițiile de detenție, inclusiv prin prisma acordării unor despăgubiri, urmează a fi examinate în spiritul normelor instituite de legiuitor. În acest sens, pretențiile reclamantului, formulate în prezenta cerere de chemare în judecată, urmează a fi examinate prin prisma și în concordanță cu cuantumul expres prevăzut de lege pentru asemenea situații, astfel, încât nivelul de despăgubire să fie rezonabil și proporțional.

Invocă că, potrivit art. 473^4 alin. (3) și (4) din Codul de procedură penală, în cazul în care se constată că plângerile deținuților referitoare la condițiile de detenție sunt întemeiate, judecătorul de instrucție trebuie să ofere acestora despăgubire echitabilă pentru fiecare zi de detenție în aceste condiții. Respectiv, judecătorul de instrucție are la dispoziție două forme distincte de compensare a prejudiciului cauzat pentru detenția în condiții precare și anume: reducerea pedepsei și/sau acordarea unei despăgubiri bănești. Subsecvent, alin. (6) specifică că persoanele condamnate la detenție pe viață nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acțiune civilă.

Astfel, a doua formă de despăgubire presupune încasarea, în favoarea deținutului, a sumei bănești în mărime de până la 2 unități convenționale (art. 473^4 alin. (5) din Codul de procedură penală), pentru fiecare zi în care persoana a suferit încălcarea condițiilor de detenție, precum și a costurilor și cheltuielilor aferente. Potrivit încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 18 aprilie 2025, prin urmare fiind constatat faptul că reclamantul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO. Prin acțiunea formulată,

reclamantul solicită acordarea sumei de 862 620 (opt sute șaizeci și doi mii șase sute douăzeci) lei cu titlu de despăgubire, indicând asupra faptului că această sumă ar asigura o compensație echitabilă și rezonabilă a prejudiciului suferit.

Evidențiază că, simpla constatare a încălcării art. 3 CEDO, nu presupune automat acordarea de despăgubiri dacă nu este dovedit prejudiciul. Mai mult decât atât, potrivit hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 09 octombrie 2006, cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințe psihice sau fizice suportate) o exercită partea vătămată, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanțe și în baza căror acțiuni/inacțiuni i-au fost cauzate suferințe morale (psihice) sau fizice, prin ce se manifestă acestea. Or, reclamantul nu a prezentat probe justificative care ar demonstra circumstanțele suferințelor pretinse ca fiind cauzate, toate argumentele invocate, întru motivarea pretenției de încasare a despăgubirii solicitate, purtând un caracter strict formal. Prin urmare, reclamantul Vlad Sîrbu, nu a prezentat nicio probă directă care să demonstreze suferința morală invocată, totodată nu sunt anexate rapoarte psihologice, medicale, documente care să reflecte impactul negativ al condițiilor de detenție.

În lumina celor învederate, accentuează că, instanțele naționale sunt în măsură să aprecieze în mod concret condițiile de detenție a persoanelor deținute și să stabilească cuantumul despăgubirii acordate pentru repararea prejudiciului moral cauzat de condiții care aduc atingere demnității umane. O astfel de evaluare trebuie să se efectueze în conformitate cu practica națională și trebuie să țină cont de nivelul de trai al țării în cauză, chiar dacă astfel se ajunge la acordarea unor sume mai mici decât cele pe care Curtea le-ar fi acordat în cauze similare [Shmelev și alții împotriva Rusiei (dec.), nr. 41743/17 și alte 16, pct. 91, 17 martie 2020, cu trimiterile citate acolo, Bizjak vs. Slovenia, cauza Mandic și Jovic împotriva Sloveniei, cauza Stella și alții vs. Italia, cauza Domjan vs. Ungaria]. În așa fel, pentru fiecare caz în parte, judecătorul, la stabilirea cuantumului despăgubirii, urmează să ia în considerare perioada în care reclamantul a fost supus condițiilor de detenție precare, această durată fiind un factor important în aprecierea prejudiciului moral suferit de persoana în cauză. La capitolul despăgubirii solicitate de reclamant, în raport cu perioada constatată de deținere în condiții precare, precizează că nu este argumentată solicitarea privind încasarea sumei respective, în situația în care legea prevede încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție.

Totodată, pe marginea despăgubirii solicitate, subliniază că, mărimea compensației

pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice. În acest context, notează că prin noțiunea de prejudiciu moral se înțeleg suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personal).

Reieșind din cele menționate supra, Ministerul Justiției consideră că cererea reclamantului este neîntemeiată, fapt pentru ce urmează a fi respinsă integral.

Prin încheierea protocolară din 30 ianuarie 2026, s-a admis demersul reprezentantului părții pârâte – Valiuh Irina și s-a atras în proces Administrația Națională a Penitenciarelor, în calitate de intervenient accesoriu. (f.d. 63)

Argumentele participanților la proces în ședința de judecată:

În cadrul ședinței de judecată, *reprezentantul pârâtului Ministerul Justiției al RM, Nigai Nicolae* a declarat că, nu este de acord cu cererea de chemare în judecată, solicitând respingerea acțiunii, ca fiind neîntemeiată susținând integral motivele de fapt și de drept invocate în referință.

În ședința de judecată, *reclamantul Sîrbu Vlad*, nu s-au prezentat deși au fost citați legal despre locul, data și ora examinării cauzei. (f.d. 46, 56, 60, 62)

Totodată se reține, la momentul examinării cauzei, reclamantul se află în detenție la Penitenciarul nr. 17 Rezina. Deși la momentul înaintării acțiunii acesta a solicitat desfășurarea ședinței prin videoconferință, din motive tehnice organizarea acesteia nu a fost posibilă, ședința de judecată fiind petrecută în lipsa reclamantului, fiind respectată procedura legală de citare.

În ședința de judecată*, reprezentantul intervenientului accesoriu – Administrației Naționale a Penitenciarelor*, nu s-au prezentat din motive necunoscute instanței, deși a fost citat legal despre locul, data și ora examinării cauzei. (f.d. 56, 57, 58)

Astfel, a fost dispusă examinarea cauzei în lipsa părților absente.

Aprecierea instanței de judecată:

Audiind explicațiile reprezentantului pârâtului Ministerul Justiției al RM, Nigai Nicolae, studiind materialele dosarului, apreciind argumentele părților litigante întru susținerea pretențiilor formulate și obiecțiile înaintate, ținând cont de probatoriul administrat și legislația pertinentă instanța de judecată consideră necesar de a admite parțial cererea de chemare în judecată, reieșind din următoarele considerente.

În susținerea soluției de admitere parțială a acțiunii, instanța de judecată reține prevederile articolului 117 alin. (1) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora, probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretenţiile şi obiecțiile părţilor, precum şi altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Potrivit articolului 118 alin. (1) al Codului de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Conform articolului 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

În conformitate cu prevederile articolului 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În conformitate cu prevederile art. 239 al Codului de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

Potrivit art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

Articolul 16 din Codul civil, indică cert că, (1) apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin: a) recunoașterea dreptului; b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui; c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic; d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică; e) impunerea la executarea obligației în natură; f) autoapărare; g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial; h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității; i) rezoluțiunea sau modificarea contractului; j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege. (2) Metodele de apărare prevăzute la alin. (1) pot fi invocate dacă sunt întrunite condițiile stabilite de lege și, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

Astfel, instanța de judecată reține că, la 24 noiembrie 2025, Sîrbu Vlad, a înaintat cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova

privind repararea prejudiciului moral. (f.d. 4-9).

În speță, reclamantul Sîrbu Vlad a invocat deținerea sa în condiții inumane și degradante, în decurs de 8263 de zile, considerând echitabil să solicite prejudiciul moral în mărime de 862 620,00 lei.

În context, instanța consideră imperios de a specifica că, conform prevederilor art. 3 din Convenția europeană pentru a Drepturilor Omului, nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.

În acest sens se reține că, Curtea Europeană a constatat, în mai multe hotărâri ale sale adresate împotriva Republicii Moldova, lipsa unui recurs efectiv la nivel naţional cu privire la pretenţiile reclamanților privind condiţiile de detenție inumane şi degradante.

În special fiind apreciate cauzele care au determinat situația ce a dus la violarea art. 3 din Convenţia Europeană referitor la condiţiile de detenție: supraaglomerarea celulelor; lipsa paturilor; fumatul pasiv; hrana insuficientă; lipsa luminii naturale; lipsa plimbărilor la aer liber; lumina artificială permanent aprinsă; lipsa igienei; lipsa de încălzire a celulei; lipsă de aer și asistență medicală ş.a.

Totuși, la examinarea chestiunilor cu privire la condiții de detenție se distinge în principal între două aspecte: pretinsa lipsă de condiții elementare a unui trai decent (denumite în jurisprudență ca fiind „condiții materiale de detenție” – de exemplu „infectarea celulelor cu paraziți”, „lipsa luminii naturale”, „lipsa de încălzire a celulelor”, „lipsa condițiilor elementare de igienă personală”, etc.) şi probleme cu asigurarea regimului de detenție (precum ar fi „restricții ale unor activități umane inerente” – de exemplu „interdicții de plimbare”, „detenții solitare”, „supraaglomerarea”, etc.).

Astfel, după cum rezultă din prevederile art. 473^4 din Codul de procedură penală, se atestă că, (1) La evaluarea condițiilor de detenție, instanţa de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părţi, cât şi rapoartelor instituțiilor naţionale şi internaționale în domeniu. (2) La evaluarea condițiilor de detenție, instanţa de judecată ține cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului, precum şi de perioada în care condamnatul a fost deținut în condiţiile contestate. (3) În urma constatării faptului că condamnatul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administrația instituției penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenție, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăși 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. (4) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de

pedeapsă constatat ca fiind executat în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. (5) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei bănești în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. (5^1) În cazul constatării faptului că condamnatul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile, instanţa de judecată dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare. (6) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), persoanele condamnate la detenție pe viață nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acţiune civilă. (7) Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin. (4) şi (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăției organului care pune în executare sentința sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. (8) Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în cadrul executării pedepsei, instanţa de judecată dispune respingerea plângerii. (9) Încheierea adoptată în condiţiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părţi, în termen de 15 zile de la data pronunțării, prin intermediul instanţei de fond. În cazul încasării mijloacelor bănești, încheierea instanţei de judecată se execută în condiţiile prevăzute de Codul de executare. (10) Pedeapsa redusă în condiţiile alin. (4) constituie pedeapsă efectiv executată.

Reieșind din materialele cauzei s-a constatat cu certitudine că, prin decizia Curții de Apel Nord nr. 21rji-658/25 din 16 octombrie 2025, s-a decis: „Recursul directorului Penitenciarului nr. 17 Rezina, ***** declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din data de 18 aprilie 2025, privind admiterea plângerii condamnatului Sîrbu Vlad împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, se respinge ca nefondat cu menținerea încheierii în cauză fără modificări. Decizia este irevocabilă”. (f.d. 16-21)

Reieșind din conținutul deciziei, se atestă că, prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din data de 15 martie 2024, s-a respins ca fiind inadmisibilă plângerea

condamnatului Sîrbu Vlad împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Totodată, prin decizia Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi din 24 decembrie 2024 recursul declarat de către condamnatul Sîrbu Vlad, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din data de 15 martie 2024, prin care a fost respinsă ca inadmisibilă plângerea condamnatului Sîrbu Vlad împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, s-a admis, cu casarea respectivei încheieri, și remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în același complet de judecată.

Respectiv, la o nouă rejudecare a cauzei, prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din data de 18 aprilie 2025 (menținută prin decizia Curții de Apel Nord din 16 octombrie 2025), s-a admis plângerea condamnatului Sîrbu Vlad, împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condiţiile de detenție care, conform jurisprudenței CtEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO. S-a constatat faptul că, condamnatul Sîrbu Vlad, a fost deținut în Penitenciarul nr. 17 Rezina în perioada din 19 iunie 2002 – 13 aprilie 2022 şi 30 mai 2022 până la 20 martie 2025 - data emiterii raportului, o perioadă de 8263 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. Dat fiind faptul că Sîrbu Vlad este condamnat la detenție pe viață, acesta nu poate solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar i s-a explicat condamnatului că este în drept să înainteze o acţiune civilă.

Respectiv, instanța de judecată menționează că, aprecierea violării art. 3 din Convenție, deja a fost stabilită prin act judecătoresc conform modului expus supra, și acest fapt urmează să se rețină în modul corespunzător, iar în speță, se analizează aspectul ce ține de compensarea pentru această violare, compensațiile urmând a fi justificate în raport cu circumstanțele individuale pentru asigurarea aspectului reparației echitabile.

Prin urmare, instanța reține că, în contextul celor arătate, remediul național de constatare, în substanță, și de compensare pentru încălcarea prevederilor art. 3 din Convenție, a fost introdus prin Legea pentru modificarea unor acte legislative nr. 272 din 29 noiembrie 2018, în vigoare din 1 ianuarie 2019.

În acest mod, Codul de procedură penală a fost amendat prin introducerea articolelor 473^2 - 473^2, care reglementează modul de soluționare a plângerii privind violarea art. 3 din Convenție, prin detenția în condiții inumane și degradante, inclusiv soluțiile pe care le poate oferi instanța de judecată în cazul în care va constata o eventuală violare.

În concluzie, se impune a fi notat că, orice persoană deținută în condiții care au adus

atingere demnității sale trebuie să poată obține o reparație pentru violarea suportată, *în speță, din moment ce față de reclamantul Sîrbu Vlad s-a constatat deținerea în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO, printr-o decizie care este irevocabilă – decizia Colegiului penal al Curții de Apel Nord nr. 21r-658/25 din 16 octombrie 2025, acesta urmează a fi despăgubit.*

Așadar, se reiterează că, condițiile precare de detenție nu sunt neapărat rezultatul omisiunii unor oficiali în particular, dar de cele mai multe ori provin din cauza unor factori de origine mai complexă. În cele din urmă, suma compensației acordate ar trebui să fie rezonabilă.

La fel, instanța consideră imperios de a specifica că, CtEDO în cauza Draniceru vs R. Moldova, a indicat că, cu referire la compensația pecuniară, prevăzută de către dreptul intern persoanelor care, din diferite motive, nu pot beneficia de o reducere a pedepsei, Curtea reiterează că, atunci când un Stat a realizat un pas semnificativ, introducând un remediu compensatoriu pentru repararea unei violări a Convenției, ea urmează să îi acorde o mai mare marjă de apreciere pentru ca acesta să poată organiza acest remediu intern într-o manieră coerentă cu propriul său sistem juridic și cu tradițiile sale, în conformitate cu nivelul de viață în statul respectiv. Astfel, Curtea poate accepta faptul că un Stat, care a instituit diferite remedii și ale cărui decizii conforme tradiției juridice și nivelului de viață din stat sunt rapide, motivate și executate cu celeritate, acordă sume care, deși inferioare celor fixate de Curte, nu sunt nerezonabile (Cocchiarella v. Italia [MC], nr. 64886/01, §§ 80 și 97, CEDO 2006-V, Stella și alții, § 61, și Domjan, § 27).

Reieșind din circumstanțele constatate prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Nord nr. 21r-658/25 din 16 octombrie 2025, precum și de prevederile art. 473^4 alin. (5) al Codului de procedură penală, care prescrie încasarea despăgubirii în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție, instanța concluzionează că, urmează a fi încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui, despăgubirea pentru detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO în mărime de 413 150,00 lei, *sumă care este echitabilă și rezonabilă.*

În același timp, se impune a fi notat că, prin cererea de chemare în judecată, reclamantul a solicitat acordarea prejudiciului în cuantum de 862 620,00 lei, sumă calculată la nivel maxim pentru perioada de 8263 zile de detenție (8263 × 2 unități convenționale), or, instanța apreciază că această modalitate de calcul nu corespunde principiului echității și proporționalității.

Așadar, la cele menționate, instanța remarcă că, potrivit art. 473^4 alin. (5) din Codul de procedură penală, despăgubirea se stabilește „în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție", ceea ce conferă instanței o marjă de

apreciere, în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei. Norma nu instituie un drept automat la maximumul prevăzut, ci permite instanței să determine cuantumul despăgubirii în limitele legale, ținând cont de gravitatea încălcării, de durata detenției, de condițiile efective suportate și de principiul echității.

În speță, instanța constată că, deși detenția reclamantului s-a desfășurat în condiții contrare art. 3 CEDO, acordarea despăgubirii la nivelul maxim de 2 unități convenționale pentru fiecare zi ar conduce la o sumă disproporționată, care ar depăși caracterul reparatoriu al măsurii și ar transforma despăgubirea într-o sancțiune excesivă pentru bugetul de stat.

Prin urmare, instanța de judecată consideră just și echitabil ca despăgubirea să fie calculată la nivelul de 1 (una) unitate convențională pentru fiecare zi de detenție, ceea ce reflectă atât recunoașterea încălcării drepturilor reclamantului, cât și respectarea principiului proporționalității între prejudiciul suferit și compensația acordată.

Deci, instanța de judecată învestită cu examinarea litigiului deferit judecății în prezenta speță, nu poate găsi o altă elucidare a cazului decât cea clarificată mai sus, de vreme ce concluzia judecătorului este consecința dedusă în urma prezentării probelor de către părți, or, în conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1) sprijinite cu dispoziția art. 119 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar probele se adună și se prezintă de către părți.

Din considerentele expuse, raportate la normele de drept legale enunțate, instanța de judecată va admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Sîrbu Vlad împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Administrația Națională a Penitenciarelor privind repararea prejudiciului moral, din motivele expuse mai sus.

În conformitate cu prevederile art. 236, art. art. 238-241 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată,

H O T Ă R Ă Ş T E:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Sîrbu Vlad împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Administrația Națională a Penitenciarelor privind repararea prejudiciului moral.

Se încasează din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Sîrbu Vlad despăgubirea pentru detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO, în mărime de 413 150,00 (patru sute treisprezece mii una sută cincizeci) lei.

În rest, cererea de chemare în judecată se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea poate fi contestată cu apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Președintele ședinței,
judecător Galina CIOBANU